

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.112>

УДК [336.1:330.341.2]:35.072.6

Ю. В. Свішевський,

аспірант, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-6073-8699>

**ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ МЕХАНІЗМІВ, СПРЯМОВАНИХ НА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ У СИСТЕМІ
ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Iu. Svishevskiy,

Postgraduate student, V.N. Karazin Kharkiv National University

**ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF MECHANISMS AIMING
TO ENSURING CONTROLLED AND EFFICIENT USE OF PUBLIC
FINANCES IN THE PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM**

Дослідження здійснює розширений концептуально-аналітичний огляд ефективності державного фінансового контролю у сфері публічних закупівель, що розглядаються як системоутворювальний предмет контролю в архітектоніці управління публічними фінансами. У роботі проведено комплексну оцінку інституційної конфігурації та фактичної результативності ключових суб'єктів контролю — Уповноваженого органу, Казначейства, Рахункової палати та Держаудитслужби, діяльність яких формує багаторівневу інфраструктуру державного нагляду. Виявлені значні

обсяги порушень, зафіксовані навіть за умов неповного охоплення контрольними заходами, свідчать про стійкі структурні дисфункції у нормативно-процедурному забезпеченні публічних закупівель.

Особливий акцент зроблено на ідентифікації концептуальних та регуляторних неузгодженостей, що стосуються визначення, функціонального призначення та інструментальної природи моніторингу закупівель. Дорожня карта позиціонує моніторинг як превентивний інструмент державного фінансового контролю, тоді як Закон України «Про публічні закупівлі» визначає його як аналітичну діяльність, спрямовану на оцінювання дотримання законодавства. Така нормативна дивергенція формує методологічну невизначеність, що істотно знижує потенціал моніторингу як інструменту впливу та обмежує його здатність забезпечувати превентивність у сфері публічних закупівель.

У дослідженні обґрунтовано необхідність посилення інституційної спроможності Держаудитслужби шляхом уточнення її контрольних повноважень, уніфікації термінологічного апарату та законодавчого закріплення чіткого визначення поняття «моніторинг закупівель». Реалізація таких змін сприятиме підвищенню ефективності державного фінансового контролю, зміцненню прозорості, підзвітності та регуляторної узгодженості у сфері публічних фінансів і публічних закупівель.

This study offers an advanced, conceptually grounded examination of the architecture of state financial control in Ukraine, situating public procurement as a structurally significant subject of control within the broader system of public finance governance. Anchored in the analytical framework of the Government's Roadmap for strengthening oversight, the research scrutinizes the institutional mandates, operational practices, and performance outcomes of the Authorized Body, the State Treasury, the Accounting Chamber, and the State Audit Service. According to the 2024 Annual Report of the Authorized Body, procurement contracts exceeded 888 billion UAH, providing a comprehensive monetary delineation of the domain subject to state financial control and enabling a robust assessment of supervisory effectiveness.

Empirical data reveal substantial deficiencies across oversight institutions. The State Treasury issued 41 warnings amounting to 14.4 million UAH due to absent procurement documentation. The Accounting Chamber, applying both

statutory instruments and international methodologies such as GUID-5280, identified procurement violations totaling 531.8 million UAH and reported that 2.97 million procedures—representing 89.72 percent of all procurements and over 302 billion UAH in expected value—were conducted outside the electronic procurement system, thereby undermining transparency, competition, and fiscal accountability. The State Audit Service reported control coverage of 326.89 billion UAH, including 158.14 billion UAH monitored, with violations amounting to 89.95 billion UAH identified through monitoring and an additional 8.37 billion UAH through inspections. The Service also documented persistent regulatory fragmentation and repeatedly submitted proposals addressing systemic risks in public procurement.

Against this empirical and institutional background, the study identifies a fundamental conceptual inconsistency: procurement monitoring is simultaneously defined in procurement legislation as an analytical activity and in the Roadmap as a preventive instrument of state financial control. This definitional divergence, combined with the misalignment between statutory control tools and the monitoring powers of the State Audit Service, significantly constrains institutional capacity and weakens regulatory coherence. The study therefore argues for the formal recognition of procurement monitoring as a method of state financial control and for the introduction of a precise legal definition into Law 2939 to enhance consistency, predictability, and the overall effectiveness of oversight within the system of public finance.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, предмет контролю, публічні фінанси, публічні закупівлі.

Keywords: state financial control, subject of control, public finance, public procurement.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Злагожене функціонування сфери публічних закупівель є одним із ключових чинників ефективного управління публічними фінансами, оскільки воно забезпечує справедливий, прозорий і раціональний розподіл бюджетних ресурсів. Для досягнення цього необхідні дієві механізми державного фінансового контролю, які реалізуються інституціями, уповноваженими

суспільством здійснювати нагляд за дотриманням законодавства та запобігати безконтрольному або нецільовому використанню коштів. Ефективність таких механізмів визначає рівень довіри до системи публічних закупівель, впливає на конкурентність ринку, мінімізує корупційні ризики та сприяє підвищенню якості товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти. Саме тому важливо забезпечувати не лише належне функціонування контрольних інструментів, а й їх постійний, систематичний аналіз. Регулярна оцінка результативності механізмів державного фінансового контролю дозволяє виявляти типові порушення, визначати причини їх виникнення, оцінювати ефективність реагування уповноважених органів та формувати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення нормативного регулювання. Такий підхід забезпечує адаптивність системи публічних закупівель до нових викликів, підвищує її стійкість і сприяє раціональному використанню публічних фінансів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Огляд публікацій, які стали підґрунтям цього дослідження, за процесом закупівель за публічні фінанси та існуючою практикою сучасного державного фінансового контролю і теоретико-прикладних розробок спрямованих на їх удосконалення, передбачають ознайомлення з вітчизняними та закордонними дослідниками, зокрема у авторстві: Здирко Н. – завдяки його праці отримуємо цінний досвід становлення та розвитку контрольованого процесу у сфері публічних закупівель за допомоги історичного екскурсу [3], Mats A. Bergman – знайомить нас з поглядом дотримання вимог у сфері державних закупівель завдяки емпіричній їх оцінці [14], Adnene Maali – пропонує нову роль для інституцій фінансового контролю через застосування Ex-ante аудит закупівель [13], Вітюк М., Юрій Е. – діляться з нами своїм поглядом на сучасний стан процесу фінансового контролю у сфері публічних закупівель [1], Хмельков А. – пропонує використання штучного інтелекту та OSINT-технологій в практиці

державного фінансового контролю, зокрема і для такого предмету контролю як – публічні закупівлі [11].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз заходів з посилення державного фінансового контролю за публічними закупівлями.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Встановлюючи вказану мету дослідження, сподіваємося отримати фактори які дійсно посилюють результативність контрольних дій або навпаки блокують покращення державного фінансового контролю за публічними фінансами під час процедури публічних закупівель.

Тригером до початку цього дослідження стало розробка та прийняття Урядом країни Дорожньої карти посилення контролю за публічними закупівлями (далі – Дорожня карта) [4], яка стала у підсилення до урядових заходів спрямованих на досягнення ефективного використання державних коштів [8]. Де було систематизовано виклики, іншою мовою проблеми та негативні фактори, з якими стикається система державного фінансового контролю під час планування, організації, проведення та вжиття результатів контролю у сфері публічних закупівель (Табл. 1). А також заходи щодо посилення як контрольні дії так і ефективність від них (Табл. 2). Така увага Уряду має підґрунтя – публічні закупівлі складають достатньо велику питому вагу у предметі контролю суб'єктів та квазісуб'єктів державного фінансового контролю.

На початку нашого дослідження, представимо візуалізовані положення Дорожньої карти стосовно викликів (Табл. 1).

Таблиця 1. Ряд викликів у частині здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель.

№ з/п	Виклики	Опис
1	Нормативно-правові виклики	• Дисбаланс між Законом «Про публічні закупівлі» та законом про держфінконтроль • Відсутність механізму зупинення закупівлі під час моніторингу • Немає чіткої можливості розірвати договір після встановленого порушення • Низька відповідальність за порушення • Неоднозначність тлумачення порушень • Потреба оновлення класифікації порушень • Потреба прискорення судових розглядів • Часті зміни законодавства
2	Ризики та добросовісність	• Конфлікт інтересів • Недостатні запобіжники • Недостатній превентивний контроль з боку замовників • Потреба у внутрішньому інструменті для ідентифікації ризикових учасників
3	Дані, доступ і прозорість	• Відсутність повного доступу до релевантної інформації та персональних даних • Використання сканів замість електронних документів • Відсутність машиночитаних даних • Зростання обсягів даних, які потрібно обробляти • Потреба підвищення публічності та прозорості
4	Технологічні виклики	• Неактуальність автоматичних індикаторів ризиків • Потреба в оперативному їх перегляді • Діджиталізація моніторингу («e-аудитор») • Нові підходи до обробки великих даних
5	Організаційні та методологічні виклики	• Потреба вдосконалення методології контролю (особливо у зв'язку з Ukraine Facility) • Потреба оптимізації часу між спрацюванням індикатора та початком моніторингу • Потреба у високій кваліфікації фахівців
6	Інституційні виклики	• Формування позитивного іміджу Держаудитслужби • Зміцнення довіри бізнесу та громадськості

Джерело: сформовано на основі [4].

Відповідним кроком стане перевірка вказаних викликів у Дорожній карті з практичними результатами отриманими у сфері публічних закупівель відповідними учасниками за останній звітній період, що є попереднім до періодів у Дорожній карті.

Визначимося щодо учасників, з їх роллю сфері публічних закупівель та з їх документуванням результативності.

За законодавством [6], державне регулювання, контроль у сфері закупівель та громадський контроль здійснюється з боку: Уповноваженого органу (на сьогодні це Мінекономіки України, при цьому цей орган здійснює регулювання та реалізує державну політику у цій сфері, а від так може бути причиною змін або бездіяльності); банки країни (під час оплати за договорами про закупівлю здійснюють також контроль схожий на попередній, за своєю формою); Антимонопольний комітет України (як орган оскарження, з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель); Казначейство України (як квазісуб'єкт державного фінансового контролю, діючий за допомоги попередньої форми контролю); Рахункова палата (як суб'єкт державного фінансового контролю, що має повноваження і на контроль за публічними закупівлями і на контроль, зокрема за Уповноваженим органом); Держаудитслужба України (як суб'єкт державного фінансового контролю, який окрім повноважень на здійснення перевірок публічних закупівель, має виключні повноваження на здійснення моніторингу процедур публічних закупівель).

З наведеного переліку, до мети нашого дослідження, підпадають решта учасників публічних закупівель: Уповноважений орган, Казначейство України, Рахункова палата та Держаудитслужба України. На їх механізмах контролю та отриманої результативності у обраний період, зосередимо нашу увагу у подальшому.

Законом про публічні закупівлі Мінекономіки визначено завдання з підготовки та подання не пізніше 01 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель (щодо кількісних і вартісних показників

закупівель у розрізі процедур і предметів закупівель, рівня конкуренції, кількості скарг) та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель. Щорічний звіт Мінекономіки оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті [6, ст. 9]. Метою підготовки зазначеного щорічного звіту Мінекономіки є забезпечення користувачів системи публічних закупівель повною, достовірною та об'єктивною інформацією про функціонування сфери закупівель у звітному періоді. Звіт покликаний висвітлити ключові тенденції, результати та виклики, що виникали протягом року, а також надати узагальнені дані щодо здійснення заходів контролю, моніторингу та оскарження процедур закупівель. Такий документ сприяє підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності системи, забезпечує можливість для аналізу її розвитку, виявлення проблемних аспектів і формування пропозицій щодо вдосконалення нормативного регулювання та практики застосування законодавства у сфері публічних закупівель.

За обраний нами період дослідження Мінекономіки підготував, подав та оприлюднив - Звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2024 рік (далі – Звіт Уповноваженого органу [5]).

За даними Звіту Уповноваженого органу, сума укладених договорів за результатами закупівель у 2024 році перевищила 888 млрд. грн. [5]. Таким чином, ми маємо вартісний вираз предмету контролю за таким складовим як публічні закупівлі за публічні фінанси, у повному обсязі за період. Що дозволяє нам перейти до встановлення та аналізу результативності контролю з боку суб'єктів та квазісуб'єктів державного фінансового контролю. Результати отримано наступні, зокрема.

Казначейство України: за оперативними даними у січні – грудні 2024 року органами Казначейства було складено 41 попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства на загальну суму 14,4 млн грн за відсутності документів щодо закупівлі товарів робіт і послуг відповідно до законодавства у сфері закупівель [5].

Рахункова палата: як вище було зазначено, представлений суб'єкт державного фінансового контролю, має повноваження і на контроль за

публічними закупівлями і на контроль, зокрема за Уповноваженим органом. Відповідно нам потрібно дослідити результати за двома повноваженнями. При цьому, Рахункова палата використовує окрім законодавчо визначених повноважень і методологію міжнародних інституцій з питань контролю, зокрема GUID - 5280 [12]. Щодо повноважень на контроль за публічними закупівлями, то за даними Звіту Рахункової палати за 2024 рік (далі – Річний звіт РП), порушення під час здійснення публічних закупівель становили на суму 531,8 млн. грн. [9]. Щодо повноважень на контроль за Уповноваженим органом, то Рахункова палата підготувала Звіт про результати аналізу щорічного звіту Міністерства економіки України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель (далі – Аналіз РП) [10]. За даними Аналізу РП, встановлено, процитуємо, що – «аналіз кількісних та вартісних показників засвідчив проведення в 2024 році значної кількості закупівель без використання ЕСЗ, що не сприяє прозорості та конкуренції у сфері публічних закупівель. Загалом у 2024 році згідно з інформацією, викладеною у Щорічному звіті, проведено понад 3,3 млн публічних закупівель, що на 125,3 тис. менше, ніж у 2023 році. З понад 3,3 млн закупівель, 2,97 млн, або 89,72 %, із загальною очікуваною вартістю понад 302 млрд грн, або 32,21 %, проведено без використання ЕСЗ (Prozorro), та поза конкуренцією.» [10].

Держаудитслужба України: результати повноважень на здійснення перевірок публічних закупівель та на здійснення моніторингу процедур публічних закупівель фіксуються, угруповуються та відображаються у окремій статистичній звітності – Звіт про результати діяльності Держаудитслужби, її міжрегіональних територіальних органів (моніторинг процедури закупівлі, перевірка закупівель) (Форма № 2-ДФК) за січень - грудень 2024 року (далі - Форма № 2-ДФК) [2]. Як свідчить Форма № 2-ДФК: було охоплено контролем процедури закупівель: 326 891 829,59 тис. грн., у тому числі – моніторингом процедури закупівлі, зокрема: 158 142 782,09 тис. грн.. З них, було встановлено порушень у сфері закупівель: -моніторингом процедури закупівлі на суму 89 945 822,54 тис грн; - перевітками закупівель,

щодо яких моніторинг процедури закупівель не проводився (проводився щодо окремих етапів) на суму 8 374 144,89 тис грн [2]. Крім фінансових результатів, Держаудитслужба має і результати з узагальнення та/або встановлення причин (факторів) негативного впливу на сферу публічних закупівель – «Аналіз порушень, що вчинялись замовниками як протягом 2024 року так і в попередніх періодах, засвідчив наявність неврегульованості законодавства з вище окреслених та наступних питань.» [5, с. 78] та перелік питань які потребують вирішення на законодавчому рівні [5, с. 78-81], з відображенням фактів, про те, що Держаудитслужба неодноразово надавала пропозиції та порушувала питання щодо наявних суттєвих ризиків у сфері публічних закупівель на адресу Мінекономіки.

Задля наочності отриманих представлених результатів, візуалізуємо їх (Рис.1, Рис. 2, Рис. 3).

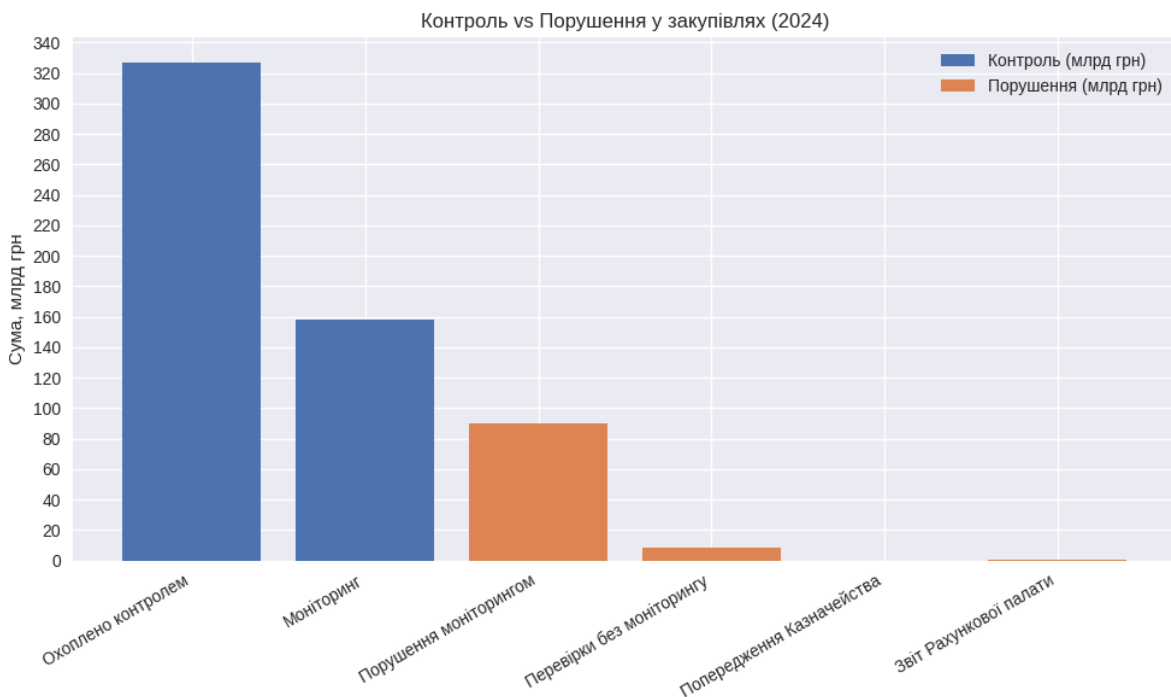
Рис. 1. Вартісний вираз предмету контролю за таким складовим як публічні закупівлі – його Структура за рівнями контролю та порушень, за 2024 рік

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [2,5,9,10].

Рис. 2. Піраміда контролю такого предмету контролю як публічні закупівлі, за 2024 рік

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [2,5,9,10].

Рис. 3. Співвідношення рівня виявлених порушень з предметом контролю – публічні закупівлі, до обсягу охопленого контролем, за 2024 рік

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [2,5,9,10].

Наведені та проілюстровані дані результативності, лише за один бюджетний період, є підґрунтям для такого проміжного висновку, що з урахуванням того, що обсяг охоплений контролем предмету контролю становив лише половину (і навіть менше) від загального обсягу у 888 млрд. грн., однак навіть при цьому загальна сума порушень з таким предметом контролю як публічні закупівлі становила майже 100 млрд. грн.. Це є підґрунтям, щоб вважати, що проведений аналіз результативності підтверджує висловлені виклики у сфері публічних закупівель з якими стикається система державного фінансового контролю з боку Уряду країни (Табл. 1).

Відповідно, ми отримали змогу зробити наступний крок в нашому дослідженні, та перейти до визначення негативних факторів впливу у сфері публічних закупівель та потрібних заходів посилення механізмів контролю.

У першій частині нашого дослідження, ми приводили встановлені Рахунковою палатою та Держаудитслужбою, факти не тільки фінансових порушень, факти законодавчо неврегульованих питань які б мали запобігти зловживанням у публічних закупівлях, а також і факти неналежного реагування Уповноваженого органу – це все є факторами негативного впливу, які потрібно негайного нівелювання.

В свою чергу, як було вище наведено, Уряд у Дорожній карті пропонує теж кроки спрямовані на посилення як контрольних дій так і ефективність від них (Табл. 2), тобто також задля нівелювання факторів негативного впливу сформованих Урядом, з якими необхідно ознайомитися в доповнення до вказаних кроків посилення від суб'єктів контролю.

Таблиця 2. Цілі на посилення контролю

№ з/п	Цілі	Завдання
1	Ціль 1. Гармонізація нормативно-правових засад здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель та вимогами норм права ЄС	Основним завданням з реалізації цілі 1 є удосконалення нормативно-правових засад здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель, яке виконується шляхом: • законодавчих ініціатив щодо запровадження порядку проведення моніторингу закупівлі на рівні законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Держаудитслужби; • законодавчих ініціатив щодо запровадження механізму призупинення закупівлі на період проведення моніторингу закупівлі; • ініціювання внесення змін до законодавства у сфері закупівель щодо включення до умов договорів про закупівлю надання права замовникам в односторонньому порядку розривати договори про закупівлю для усунення порушень, зазначених у висновку про результати моніторингу закупівлі; • ініціювання внесення змін до статті 164¹⁴ “Порушення законодавства про закупівлі” Кодексу України про адміністративні правопорушення після прийняття нової редакції Закону України “Про публічні закупівлі” (проект Закону України “Про публічні закупівлі” реєстраційний номер 11520 від 23 серпня 2024 р.) (далі - законопроект № 11520) з урахуванням способів закупівель, ступеня істотності порушення, запровадження механізму відповідальності за невиконання вимог Держаудитслужби; • удосконалення Порядку проведення перевірок закупівель Держаудитслужбою, її міжрегіональними територіальними органами; • оптимізації підходів до використання гнучкого (постійного) механізму оновлення переліку автоматичних індикаторів ризиків на рівні Держаудитслужби; • забезпечення доступу до персональних даних порушників у сфері закупівель на виконання Закону України від 12 лютого 2025 р. № 4240-ІХ “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та деяких інших законів України щодо посилення відповідальності за незабезпечення доступу до інформації про використання публічних коштів” з урахуванням вимог законодавства про захист таких даних; • ініціювання внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України про прискорений судовий розгляд у справах про оскарження висновків про результати моніторингу закупівлі.

Продовження таблиці 2.

№ з/п	Цілі	Завдання
2	Ціль 2. Розвиток та зміцнення інституційної спроможності Держаудитслужби з метою забезпечення дієвого контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель	Основним завданнями з реалізації цілі 2 є: • уніфікація практики та підходів до застосування законодавства у сфері закупівель; • здійснення заходів ефективної протидії корупційним проявам у сфері закупівель, конфлікту інтересів та інших порушень у сфері закупівель; • розширення можливостей цифровізації контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель.
3	Ціль 3. Удосконалення механізмів здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель	Основним завданням з реалізації цілі 3 є: • удосконалення методологічного забезпечення процесу державного фінансового контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель з урахуванням змін, внесених до законодавства у сфері закупівель, та кращих міжнародних практик; • узагальнення судової практики здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель.
4	Ціль 4. Формування оновленої моделі системи здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом обміну досвідом з країнами з розвинутими системами здійснення контролю за закупівлями, ефективною зовнішньою комунікацією та удосконалення професійного розвитку	Основним завданням з реалізації цілі 4 є запровадження кращих міжнародних практик та інструментів здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом забезпечення професійного розвитку, комунікаційної відкритості та прозорості, зокрема: • впровадження заходів, пов'язаних із професійним розвитком (обмін досвідом із країнами з розвинутими системами здійснення контролю за закупівлями) та навчанням осіб, відповідальних за здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель; • проведення комунікаційної кампанії щодо формування позитивного іміджу Держаудитслужби у частині здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель з використанням різноманітних каналів та форматів комунікації; • підвищення рівня публічності та прозорості заходів державного фінансового контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель шляхом застосування інтерактивного інформаційно-аналітичного інструменту.

Джерело: сформовано на основі [4].

На прикінці розгляду висловлених пропозицій з посилення контролю у сфері публічних закупівель, необхідно додати, власний погляд на деякі речі які не відображені вищезгаданими інституціями.

Перш за все, звертає увагу, що у Дорожній карті визначено – «Моніторинг закупівлі є превентивним заходом державного фінансового контролю, який здійснюється в електронній системі закупівель, ...» [4]. Однак, відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» - «моніторинг процедури закупівлі - аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель під час проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю та протягом його дії з метою запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель (далі – Закон 922) [6, ст.1 та ст.8]. Виникає питання – як аналіз може бути превентивним заходом? Відповідно через таке ставлення до дієвого інструменту контролю чим безумовно є моніторинг процедури закупівлі – як до аналізу, а не до іншого методу контролю на кшталт ревізії чи аудиту, всі негативні наслідки з результативністю є похідними.

Також потрібно відмітити про існуючі розбіжності у визначенні цього заходу державного фінансового контролю у різних законах – один Закон визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад [6], інший Закон визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні, що забезпечує центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю (далі – Закон 2939) [7]. Назва терміну з першого Закону нами вже наведено, назва терміну з Закону 2939 наступне – «моніторингу закупівлі». Тобто в одному випадку – «моніторинг процедури закупівлі» [6], в іншому – «моніторинг закупівлі» [7]. Доречі, у Дорожній карті також мова йдеться лише про «моніторинг закупівлі» як у описі питань, які обумовили прийняття Дорожньої карти так і

в цілях спрямованих на посилення контролю [4]. Вкрай необхідно вказати, що тлумачення терміну «моніторинг закупівель» у Законі 2939 відсутнє. Існує лише тлумачення терміну «моніторинг процедури закупівлі» в Законі 922.

Здається, що Держаудитслужба має не просто «... дисбаланс у правовій системі, оскільки механізм здійснення контролю регламентується галузевим законом у сфері закупівель, а не в межах основного закону, що регулює діяльність органу державного фінансового контролю - Держаудитслужби;» [4], а дещо більше – невідповідність між власним, законодавчо визначеним, арсеналом методів контролю (з урахування, що «Державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі.», а також «Контроль за дотриманням законодавства у сфері закупівель здійснюється шляхом проведення моніторингу закупівлі у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі», ...» [7]) та між повноваженнями наділеними відповідно до законодавства про публічні закупівлі (з урахуванням, що «Моніторинг процедури закупівлі здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, ...» [6]). Таким чином, ми не знаходимо ні порядок проведення моніторингу закупівлі ні повноважень у Держаудитслужби здійснювати державний фінансовий контроль за таким методом як – «моніторинг закупівель» відносно до такої частини предмету контролю як – «публічні закупівлі». А від так, як похідний результат, виникає сумнів та непорозуміння до підґрунтя занесення даних у Форму № 2-дфк, за будь який рік, а не лише тільки за досліджуємий період.

ВИСНОВКИ

Визначена мета дослідження досягнута. Як результат, маючи у підґрунті здійснений аналіз результативності контролю у сфері публічних закупівель, за обраний звітний період, а також дослідивши пропозиції

суб'єктів контролю та Уряду країни спрямовані на нівелювання встановлених викликів (факторів) негативного впливу, та керуючись висловленим власним поглядом на невідповідність у Держаудитслужбі між власним, законодавчо визначеним, арсеналом методів контролю з повноваженнями наділеними відповідно до законодавства про публічні закупівлі, пропонуємо власну пропозицію, а саме.

Здійснити зміцнення інституційної спроможності Держаудитслужби з метою забезпечення дієвого контролю за дотриманням законодавства у сфері закупівель, шляхом:

– наділити повноваженнями Державну аудиторську службу України здійснювати державний фінансовий контроль за таким методом як – «моніторинг закупівель» відносно до такої частини предмету контролю як – «публічні закупівлі», через застосування назви методу контролю за Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» у всіх інших нормативно-правових актах які є регуляторними до сфери публічних закупівель;

- надати у Законі 2939 тлумачення терміну «моніторинг закупівель».

Література

1. Вітюк М.С., Юрій Е.О. Сучасний стан процесу фінансового контролю у сфері публічних закупівель. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. № 10. С. 101-108. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.10.14>.

2. Державна аудиторська служба України. (2024). *Звіт про результати діяльності Держаудитслужби, її міжрегіональних територіальних органів (моніторинг процедури закупівлі, перевірка закупівель) (Форма № 2-дфк) за січень–грудень 2024 року*. URL: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/3754> (дата звернення: 22.12.2025).

3. Здирко Н. Г. Публічні закупівлі в Україні: історичний аспект становлення та розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48. Ч. 3. С. 139-146. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.48-90>
4. Кабінет Міністрів України. (2025). Розпорядження від 3 грудня 2025 р. № 1390-р «Про схвалення Дорожньої карти посилення контролю за публічними закупівлями та затвердження плану заходів з її реалізації на 2025–2027 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1390-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.12.2025).
5. Міністерство економіки України. (2024). *Звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2024 рік*. URL: <https://me.gov.ua/download/632a35ed-58d0-42a1-9408-d21096fe64ed/file.pdf> (дата звернення: 19.12.2025).
6. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 20.12.2025).
7. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-XII. (1993). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення: 25.12.2025).
8. Постанова Кабінету Міністрів України № 710 від 11.10.2016 «Про ефективне використання державних коштів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-п#Text> (дата звернення: 20.12.2025).
9. Рахункова палата України. (2024). *Звіт Рахункової палати за 2024 рік*. URL: <https://rp.gov.ua/Activity/Reports/?id=2524> (дата звернення: 21.12.2025).
10. Рахункова палата України. (2025). *Звіт про результати аналізу щорічного звіту Міністерства економіки України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію*

про результати здійснення контролю у сфері закупівель. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2025/16-2_2025/Zvit_16-2_2025.pdf (дата звернення: 20.12.2025).

11. Хмельков, А. (2024). Розвідка на основі відкритих джерел та штучний інтелект в практиці державного фінансового контролю. *Соціальна економіка*, (68), 212-226. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2024-68-20>

12. INTOSAI. (2016). *GUID 5280: Guidance for the Audits of Public Procurement*. URL: <https://www.issai.org/pronouncements/guidance-for-the-audits-of-public-procurement/> (дата звернення: 29.12.2025).

13. Maali, A. (2024). Leveraging AI to transform the ex-ante audits of government procurement contracts. *INTOSAI Journal*. URL: <https://intosaijournal.org/journal-entry/leveraging-ai-to-transform-the-ex-ante-audits-of-government-procurement-contracts/>(дата звернення: 29.12.2025).

14. Mats A. Bergman [Bergman MA (2023), "Auditing and compliance in public procurement – an empirical assessment". *Journal of Public Procurement*, Vol. 23 No. 2 pp. 125–144, doi: <https://doi.org/10.1108/JOPP-09-2022-0046>

References

1. Vitiuk, M.S. and Yuriy, E.O. (2021), "Current status of the financial control process in the field of public procurement", *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk*. Seria: *Ekonomika*, vol. 10, pp. 101-108. DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.10.14>.

2. State Audit Service of Ukraine (2023), "Report on the results of the activities of the State Audit Service, its interregional territorial bodies (monitoring of the procurement procedure, verification of procurement) (Form No. 2 of the State Audit Service) for January-December 2024", available at: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/3754> (Accessed 22.12.2025).

3. Zdyrko, N. H. (2019), "Public procurement in Ukraine: a historical aspect of its formation and development", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 48, no. 3, pp. 139-146. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.48-90>

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025), Resolution “On approval of the Roadmap for strengthening control over public procurement and approval of the action plan for its implementation for 2025-2027”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1390-2025-%D1%80#Text> (Accessed 15.12.2025).

5. Ministry of Economy of Ukraine (2024), “Report containing an analysis of the functioning of the public procurement system and generalized information on the results of control in the field of procurement for 2024”, available at: <https://me.gov.ua/download/632a35ed-58d0-42a1-9408-d21096fe64ed/file.pdf> (Accessed 19.12.2025).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine “About public procurement”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (Accessed 20.12.2025).

7. Verkhovna Rada of Ukraine (1993), “On the Fundamental Principles of State Financial Control”, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (Accessed 25.12.2025).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution “On the effective use of public funds”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-p#Text> (Accessed 20.12.2025).

9. Accounting Chamber of Ukraine (2024), “Accounting Chamber Report for 2024”, available at: <https://rp.gov.ua/Activity/Reports/?id=2524> (Accessed 21.12.2025).

10. Accounting Chamber of Ukraine (2025), “Report on the results of the analysis of the annual report of the Ministry of Economy of Ukraine, containing an analysis of the functioning of the public procurement system and generalized information on the results of control in the field of procurement”, available at: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2025/16-2_2025/Zvit_16-2_2025.pdf (Accessed 20.12.2025).

11. Khmel'kov, A. (2024), "Open source intelligence and artificial intelligence in the practice of state financial control", *Sotsial'na ekonomika*, vol. (68), pp. 212-226. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2024-68-20>
12. INTOSAI. (2016), "GUID 5280: Guidance for the Audits of Public Procurement", available at: <https://www.issai.org/pronouncements/guidance-for-the-audits-of-public-procurement/> (Accessed 29.12.2025).
13. Maali, A. (2024), "Leveraging AI to transform the ex-ante audits of government procurement contracts", *INTOSAI Journal*, available at: <https://intosaijournal.org/journal-entry/leveraging-ai-to-transform-the-ex-ante-audits-of-government-procurement-contracts/>(Accessed 29.12.2025).
14. Bergman, M.A. (2023), "Auditing and compliance in public procurement – an empirical assessment", *Journal of Public Procurement*, Vol. 23, No. 2, pp. 125-144, doi: <https://doi.org/10.1108/JOPP-09-2022-0046>

Стаття надійшла до редакції 04.01.2026 р.